

NÉV:..... Neptun kód:.....

A feladatokat önállóan, meg nem engedett segédeszközök használata nélkül oldottam meg:

Olvasható aláírás:.....

Kedves Kolléga! **A kitöltést a név és aláírás rovatokkal kezdje!** Az alábbi kérdésekre a válaszokat - ahol lehet - mindig a feladatlapon adja meg! A feladatok megoldása során a részletes kidolgozást nagyfeladatonként, ha szükséges külön papíron végezze, (egyértelműen jelölje, hogy melyik lap melyik feladathoz tartozik, a papírra már a kezdetkor írja rá a nevét és Neptun kódját) és ezeket a papírokat is adja be a dolgozatával! A kérdésekre a táblázatok vagy a pontozott vonalak értelemszerű kitöltésével válaszoljon, hacsak külön másként nem kérjük. **Mindenütt a legegyszerűbb megoldás éri a legtöbb pontot.** Jó munkát!

E:
F1:
F2:
F3:
Σ
IMSC2:
IMSC3:

Ellenőrző kérdések (27p)

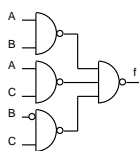
E1. (3p) Konvertálja az alábbi számokat a kért formátumra!

kiinduló formátum	konvertálandó szám	kért formátum	konvertált szám
2 digités decimális	59	8 biten BCD	
6 bites 2-es komplement	10001	8 bites 2-es komplement	
decimális	6.25	5 bites fix pontos előjel nélküli bináris, 2 db kettedes tört jeggyel	

E2. (1p) Egyszerűsítse az alábbi Boole kifejezést!

$\overline{A} + AB + BC = \dots\dots\dots$

E3. (4p) Töltse ki az alábbi kapcsolás rajzzal megadott f logikai függvény igazságtábláját!

A	B	C	f
0	0	0	
0	0	1	
0	1	0	
0	1	1	

A	B	C	f
1	0	0	
1	0	1	
1	1	0	
1	1	1	

E4. (3p) Igazságtáblájával adott az f logikai függvény.

a. Adja meg a függvény diszjunktív normál alakját (DNF tehát ne egyszerűsítsen)!

a	b	c	f
0	0	0	0
0	0	1	0
0	1	0	0
0	1	1	1

a	b	c	f
1	0	0	0
1	0	1	1
1	1	0	1
1	1	1	1

f_{DNF} =

b. Milyen ismert funkcionális elem mely kimenetét állítja elő az f függvény?

E5. (3p) A mellékelt blokkvázlatról hiányoznak a I0, I1, I2, I3 jelek. Adja meg ezeket úgy, hogy 4 bites törölhető, tölthető, engedélyezhető, balra shiftelő shiftregisztert valósítson meg!

MIMO:	00	01	10	11
funkció	tart	tölt	balra shiftel	töröl

I0:..... I1:..... I2:..... I3:

E6. (2p) A MiniRISC CPU Éppen a 0x10 címen található **jsr** 0x08 utasítást hajtja végre. Az utasítás execute fázisában **IRQ** =1-et érzékel és elfogadja az interrupt kérést.

a. Milyen címről olvassa a következő utasítást?

b. Milyen címre ugrik az **rti** utasítás hatására?.....

E7. (3p) Egészítse ki a jobb oldali rajzot a következők szerint.

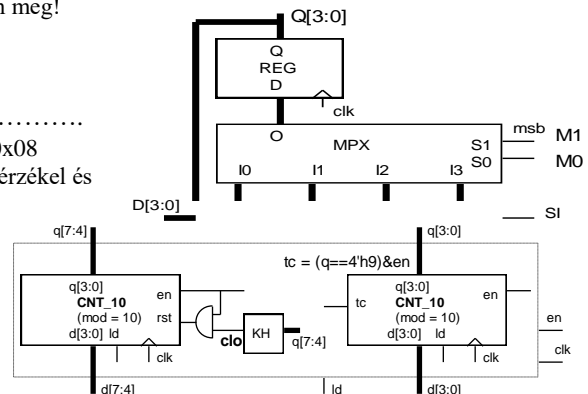
a. Csökkentse a bal oldali számláló modulusát 6-ra! Adja meg Verilog nyelven az ehhez szükséges clo kimenetet előállító logiát!

assign clo =

b. Egészítse ki a rajzot úgy, hogy a két számláló együtt egy 60-as modulusú (0,1...59, 0...) engedélyezhető, tölthető számlálót valósítson meg!

E8. (3p) Válaszoljon a következő MiniRISC GPIO perifériával kapcsolatos kérdésekre! A periféria ADO regiszterébe 0x00-t írunk, a periféria lábain tápra húzó ellenállások vannak elhelyezve, kívülről semmi nem kapcsolódik rá. (Többlet információk a GPIO perifériáról az F3 feladat elején található.)

- A periféria bitjeit kimenetként állítva milyen logikai érték lehet olvasni az ADI regiszteréből?
- A periféria bitjeit bemenetként állítva milyen logikai érték lehet olvasni az ADI regiszteréből?
- Hány MiniRISC órajel alatt lehet a GPIO kimenetét megváltoztatni?

E9. (5p) Mely állítások igazak és melyek hamisak? Jelölje **+ -al az igaz, - -al a hamis** állításokat!

1.	Csak AND kapukkal, OR kapukkal és inverterekkel minden logikai függvény előállítható.	
2.	LOAD-STORE architektúrájú processzor esetén egy művelet eredménye csak regiszterben keletkezhet.	
3.	Két UART összekapcsolásánál az azonos elnevezésű jeleket kell egymással összekötni.	
4.	A 2 regiszter címes processzor architektúra több bites utasítás kódot igényel, mint a 3 regiszter címes.	
5.	Az egyszintű interrupt rendszerekben egy interrupt megszakíthatja egy másik végrehajtását.	

Feladatok:

F1. (13p) Adott egy FSM az alábbi **kódot állapotgráffival**. A kimenete az állapotkód és z. Végezze el az alábbi feladatokat! **Az állapot kódok helyett mindenütt állapot neveket használjon!**

a. (3p) Adja meg az állapotregiszter Verilog leírását!
//A konstans és változó deklarációk
 localparam [3:0] A = 3'b0001, B = 3'b0000,
 C = 3'b0010, D = 3'b0100, E = 3'b1000;
 reg [3:0] s, next_s;
 wire clk, rst;
 wire [1:0] x;
//Állapotregiszter
 always @ (.....)
 if (rst) s <=;
 else s <=

b. (7p) Következő állapot logika
//Next_state logika
 always @ (.....)
 case (s)
 A: if (~x[1] & ~x[0]) next_s <=;
 else next_s <=;
 B: case (.....)
 2'b00: next_s <=;
 2'b01: next_s <=;
 2'b10: next_s <=;
 2'b11: next_s <=;
 endcase
 C: next_s <=;
 D: next_s <=;
 E: if (.....) next_s <=;
 else next_s <=;
 default: next_s <=;
 endcase

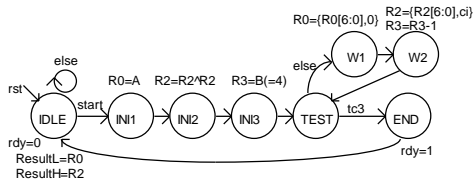
c. (1p) Milyen modell szerint működik? (Húzza alá a megfelelőt) Mealy Moore

d. (2p) Adja meg a z kimenet logikai függvényét Verilog-ban!
A legegyszerűbb SOP alakban: assign z =
Ha csak az s-t, az állapot neveket, az == operátort és | & műveletet használhatja:
 assign z =

F2. (18p) Funkcionális blokkvázlatával (adatstruktúra + vezérlő) adott egy a bemenő adatokkal többféle művelet elvégzésére alkalmas számító modul. Az adatstruktúra **3 db 8 bites adat bemenettel** rendelkezik: **A, B, C** (előjel nélküli számok). Az aritmetikai logikai egység (ALU) 8 műveletet tud elvégezni az **opa** és **opb** operandusokkal az alább megadott táblázat szerint. Az **elvégzendő művelet** az ALU **op[2:0]** bemenetén állítható be. **Shifelés esetén a belépő bit 0, ha eci = 0, ci, ha eci = 1. Összeadás/kivonás esetén a ci-t csak akkor veszi figyelembe, ha eci = 1. A művelet eredményét az ALo kimenet adja. Az ALU z kimenet 1 értéke jelzi, ha a művelet eredménye 0. A c kimenet összeadás esetén a túlsordulást, kivonás esetén a negatív eredményt, shifelés esetén a kilépő bit értékét jelzi. A REG_ARR egy 4 regisztert tartalmazó regiszter tömb. Ennek opa kimenetén az a[1:0]-val kiválasztott sorszámu regiszter tartalma jelenik meg, ha a[1:0]=i, akkor Ri. Az adat beírását wr=1 engedélyezi és az in bemenetere kiválasztott adat (mpxo) az a[1:0]-val kiválasztott regiszterbe íródik az órajel felfutó élére. A wr jel ezen kívül az ALU c kimenetét beírja az ALU ci bemenetere kapcsolt 1 bites regiszterbe.**

Az **opb** kimenetén a **b[1:0]-val kiválasztott regiszter tartalma** jelenik meg, ha **b[1:0]=i**, akkor Ri. Az ALU **eci** bemenetere **b[1]** van kötve, ezért a **ci** bemenetét csak akkor veszi figyelembe az ALU, ha **opb-n R2** vagy **R3** van kiválasztva. A **REG_ARR** bemenetere kerülő adat (mpxo) az **MPX** multiplexer **s[1:0]** bemenetével választható ki. A regisztertömb **R3** regisztere speciális, mert **fel/le számlálóként is funkcionál**. Normál regiszterként írható (**a[1:0]=2'b11** és **wr = 1** esetén beíródik R3-ba az MPX-el kiválasztott érték) és normál regiszterként olvasható. Azonban, ha éppen nem írják, akkor **up3,dw3 = 0,1** esetén **lefele számol (R3=R3-1)**, **up3,dw3 = 1,0** esetén pedig **felfele számol (R3=R3+1)**, ha megjön a clk aktív éle. Az **írás erősebb, mint a számlálás engedélyezés**. Az **R3** regiszter fel vagy le számláltatásával egyidőben bármely más regiszterbe lehetséges írni. A **tc3** kimenet akkor jelez, ha **R3==0**. A vezérlőt egy kívülről jövő, 1 órajel hosszú **start** parancs indítja. A vezérlő az adatstruktúrát a **V[11:0]** vezérlő jelekkel működteti. A működése közben figyelni képes az adatstruktúrából jövő **z, c** és **tc** feltétel jeleket. Egy számítási feladat elkészültét 1 órajel hosszú **rdy** státus jellel kell jeleznie. Az eredménynek meg kell maradnia a következő start jelig. **Az aktuális művelet szempontjából érdektelen vezérlő jelek értékét 0-nak kell választani**. Egy maximum 8 bites végeredményt a regiszter tömb opa kimenetén (**result_L**) kell megjeleníteni. Ha a végeredmény megjelenítéséhez 8-nál több bit kell, akkor a többi bitet az opb kimeneten (**result_H**) kell megjeleníteni.

a. (8p) Az alábbi Moore jellegű HLSM állapot diagram által leírt feladatot a fenti adatstruktúrával kell megvalósítani. (R0-at szorozza 16-al, eredmény:R2R0-ban)

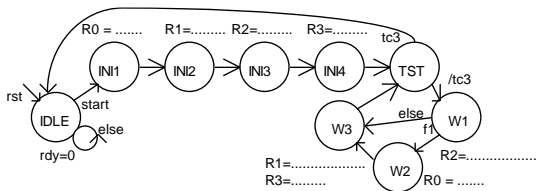

Adja meg a vezérlő állapotgráfiájának megadott állapotaiban kiadandó vezérlőjeleket a V[11:0] bitek értékének (0, 1) alábbi táblázatba való beírásával! (Segítségképp néhány értéket megadtunk. A rdy-t most nem kérjük.)

b. (1p) Milyen értékű lesz R2 az INI3 állapotban ?

c. (7p) A számító modullal két 4 bites szám szorzatát kell kiszámítani, **ResultL = A*B**.

A megvalósítást: **Kezdekör a szorzandót R1, a szorzót, R2 regiszterbe tesszük, az eredmény regisztert 0-ázzuk. A szorzást ciklusba szervezzük.**

elvégzéséhez szükséges műveleteket a Moore jellegű HLSM állapotaihoz. Az alább felsorolt műveletekből válasszon (szükségtelenek is vannak közöttük). Írja az elvégzendő művelet(ek) sorszámát a megfelelő állapot neve mellé! Nem biztos, hogy van elvégzendő művelet, ilyenkor írjon x-et! (A HLSM gráf segítő információkat tartalmaz. A gráf pontozott részeit nem kell kitölteni, de az is segítő információ.) A többlet és hiányzó művelet sorszámokért pontlevonás jár!

- 1: R0 = {R0[6:0],0} 2: R0 = R0^R0 3: R0 = {0, R0[7:1]}
 - 4: R0 = R0+R1 5: R1 = A 6: R1 = B 7: R1 = C
 - 8: R1 = R0+R1 9: R1 = {R1[6:0],0} 10: R2 = B
 - 11: R2 = C 12: R2 = {0, R2[7:1]} 13: R3 = R3+1
 - 14: R3 = R3-1, 15: R3 = R3+R1 16: R3=C 17: rdy = 1
- IDLE:..... INI1: INI2:..... INI3:
- INI4:TST: W1:..... W2:
- W3:.....

f. IMSC_F2 (5p) Készítsen HLSM diagram részletet a feladatban szereplő adatstruktúrához, a következő feladatra: Dekrementálja a R2R0-ban levő 16 bites számot. Röviden magyarázza el szóvegesen is a megoldását!

ALU funkció vezérlés: op[2:0]	ALU out (Alo)	z =1, ha	c = 1, ha
000	opa + opb + ci&eci	Alo==0	átvitel van
001	opa - opb - ci&eci	Alo==0	a-b < 0
010	{opa[6:0], ci&eci}	Alo==0	opa[7]
011	{ci&eci, opa[7:1]}	Alo==0	opa[0]
100	opa & opb	Alo==0	Soha (c=0)
101	opa opb	Alo==0	Soha (c=0)
110	opa ^ opb	Alo==0	Soha (c=0)
111	opb	Alo==0	Soha (c=0)

	wr	dw3	up3	s[1:0]	b[1:0]	a[1:0]	op[2:0]
V[11:0]	11	10	9	8 7	6 5	4 3	2 1 0
IDLE				0 0			0 0 0
INI1					0 0		0 0 0
INI2							
INI3					0 0		0 0 0
TEST				0 0	0 0	0 0	0 0 0
W1							
W2							
END				0 0	0 0	0 0	0 0 0

Ciklusszámlálóként a speciálisan számlálóként is használható R3 regisztert használjuk. A szorzást LSB-vel kezdjük. A szorzó LSB-jét megjelenítjük c-ben. Ha c=1, akkor az eredményként használt regiszterhez hozzáadjuk a szorzandó aktuális 2 hatványát, ha c=0, nem adjuk hozzá. Mindkét eset után előállítjuk a szorzó következő 2 hatványát és ezzel egyidőben csökkentjük a ciklusszámlálót. Ezután visszamegyünk a ciklus elejére, ahol ellenőrizzük a ciklus számlálót. Rendelje a számítás

d. (1p) Adja meg a kért feltételeket a blokkvázlaton szereplő feltétel jel(ek) felhasználásával. (A parancs és feltétel bitek negáltját is fel lehet használni.)

f1:

e. (1p) Adja meg az adatstruktúra C bemenetének értékét! (Az algoritmusban fel kell használni.)

C =

f. folytatása:

F3. (17p) A MiniRISC GPIO A egysége segítségével kell megoldania egy feladatot.

A GPIO A adatregiszterébe (ADO) kell írni a kimenetek értékét. Az irányregiszterével (ADR) állítható be bitenként a port iránya. Amely bitekre 1-et írunk, azok kimenetek lesznek, vagyis az I/O lábakon megjelenik az adatregiszterbe írt bitek értéke. (ADR az adatregiszter kimeneti bitjeire kapcsolódó 3 állapotú meghajtókat engedélyezi vagy tiltja.) Az ADO és ADR regiszterek tartalma visszaolvasható. Az I/O lábak aktuális értékét az ADI regiszterből lehet beolvasni. Első feladatként a GPIO A periféria hardver egység egy részét kell megtervezni (újratervezni) Verilog nyelven. A MiniRISC busz felhasználható jelei: (A[7:0], Din[7:0], Dou[7:0], RD, WR, IRQ, clk, rst). A GPIO A periféria báziscíme 0xA0.

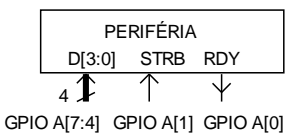
A GPIO A periféria programozói felülete:

Funkció	Cím	D[7:0]	olvasható/írható
Kimeneti adat regiszter ADO	Báziscím + 0	ADO[7:0]	W/R (<i>ADO_w, ADO_r</i>)
Adat az I/O lábakon ADI	Báziscím + 1	ADI[7:0]	R (<i>ADI_r</i>)
Írány regiszter ADR (0: be, 1: ki)	Báziscím + 2	ADR[7:0]	W/R(<i>ADR_w, ADR_r</i>)

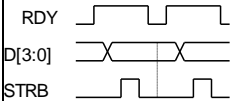
- a. (5p) Tervezze meg Verilog nyelven a szükséges engedélyező jeleket: ADO regiszter írás engedélyező *ADO_w*, olvasás engedélyező *ADO_r*, ADI regiszter olvasás engedélyező *ADI_r*, ADR regiszter írás engedélyező *ADR_w*, olvasás engedélyező *ADR_r*!
- b. parameter base_addr =; // A periféria regiszter címtartomány kezdőcíme hexadecimálisan
- ```
assign psel =; // Aktív, ha a periféria címtartományához fordul a proc.
assign ADO_w =;
assign ADO_r =;
assign ADI_r =;
assign ADR_w =;
assign ADR_r =;
```

b. (3p) Definiálja Verilog nyelven az GPIO A visszaolvasható regisztereinek olvasásához szükséges logikát az alábbiak szerint! Elkezdjük, folytassa!

```
reg [7:0] ADO, ADI, ADR;
reg [7:0] Din;
always @ (.....)
 case ({ADR_r, ADI_r, ADO_r})
 3'b100:<=;
 3'b010:<=;
 3'b001:<=;
 default:<=;
 endcase
```


IDŐDIAGRAM:

Egy periféria **4 bites** adatokat vár. Az **RDY** jellel jelzi, ha **új adat írható bele**. Ekkor a **D[3:0]** bementére kell adni a **beírandó adatot** és egy **STRB impulzust kell adni**, miközben a D[3:0] nem változik. A periféria a GPIO_A perifériával van összekötve, a fenti rajz szerint. A kommunikáció idődiagramját alatta mutatjuk. **Programozott bit billegtetéssel** (bit-banging) kell megoldania a feladatot. Feltételezzük, hogy az időzítési követelmények automatikusan teljesülnek a MiniRISC-kel történő kezelés esetén.

A c pont után következő feladatok (d, e)

c. (2p) Tervezze meg a 8 bites adat regisztert (ADO)! A regisztert a rst törli. Ha a processzor a címére ír, beletörli az adat.

```
reg [7:0] ADO;
always @ (.....)
 if (.....) ADO <=
 else
 if (.....) ADO <=
```

További feladatok:

e. (4p) Írja meg a PER_wr szubrutint, mely az r10 regiszterben megadott adat alsó és felső 4 bitjét ebben a sorrendben kiiírja a perifériába **az idődiagrammal megadott módon**! A feladatban nem használt GPIO bitekre az adat regiszterben mindig 0-át írjon!

```
PER_wr: mov r11, ; PIN. beolvasása
 ; RDY bit ellenőrzése
 ; vissza, amíg nem 1
 mov r11, ; adat másolása
 r11, ; adat alsó 4 bit kimaszkolása
 ; adat alsó 4 bit a felső 4 bitre
 ; adat kiírása a GPIO-ba (STRB:0)
 r11, ; STRB bit 1-be állítása
 ; adat kiírása a GPIO-ba (STRB:1)
 r11, ; STRB bit 0-ba állítása
 ; adat kiírása a GPIO-ba (STRB:0)
wait: mov r11, ; PIN. beolvasása
 ; RDY bit ellenőrzése
 ; vissza, amíg nem 1
 r10, ; adat felső 4 bit kimaszkolása
 ; adat kiírása a GPIO-ba (STRB:0)
 r10, ; STRB bit 1-be állítása
 ; adat kiírása a GPIO-ba (STRB:1)
 r10, ; STRB bit 0-ba állítása
 ; adat kiírása a GPIO-ba (STRB:0)
 ; visszatérés a szubrutinból
```

d. (3p) Adja meg a periféria kezeléséhez szükséges assembly nyelvű definíciókat, majd programozza fel a GPIO_A[7:4]-et és GPIO_A[1]-et kimeneti portnak, és írja ki **az idődiagram szerinti kezdőértéket (D[3:0] kezdetben legyen 0)**. Az ADR, ADO regiszterek címei már definiált konstansok, azokat nem kell definiálnia..

```
DEF RDY 0b00000100 ;RDY mask
DEF STRB 0b..... ;STRB mask
DEF NSTRB 0b..... ;STRB mask negáltja
CODE
Itt még ne használja fenti DEF konstansokat, a kódban adja meg a megfelelő hexadecimálisan!
RST: mov r0, #0x00 ;GPIO_A kezdőérték
..... ;kezdőérték az adat reg.-be
mov r0, ;GPIO_A [7:4] és [1] irány
..... ;kimenetnek állítása
```

IMSC_F3 (6p) Írja meg külön lapon az e-pontbeli szubrutin olyan változatát, amely csak az r10-ben megkapott adat felső 4 bitjét írja ki a perifériára, de a **GPIO_A adatregiszterének nem használt bitjeit nem változtatja meg**.